

במאמר זה ננסה לנתח את החוזקות והחולשות של טראמפ וביידן במירוץ:

היתרונות של ביידן:

1. האיש ביידן.

ראשית, הוא מועמד גנרי שלא מעורר אנטגוניזם. אין בוחרים רבים שיצביעו לרפובליקנים כי הם 'שונאים את ביידן'. בניגוד לטראמפ שמעורר שנאה וזעם איומים, וגם בקרב מפלגתו ישנו פלג נכבד שלא מצביע עבורו בשום אופן (NEVER TRAMPER'S). סביר להניח שרוב המצביעים לדמוקרטים מונעים בעיקר משנאה לטראמפ.

שנית, תכונה מאוד חשובה באישיות של ביידן היא האמפטיה שלו, הלבביות והחום שהוא מפגין כלפי אנשים. בשונה מטראמפ הוולגרי, הכוחני והחזק שלא מתחבר ללב של האדם הפשוט שנמצא במצוקה. כמו כן, ביידן איבד את אשתו ובנו בתאונת דרכים, ובן נוסף מת מסרטן, מה שמעורר הזדהות בקרב אנשים המתמודדים עם צרות בחייהם, ובעיקר בתקופת הקורונה, בה רבים מאוד נמצאים במצוקה ורואים בו אדם שמבין לליבם ויעזור להם.

שלישית, בשונה מקלינטון שנחשבה לאשת הממסד המושחת מושינגטון, ולמרות זאת הפסידה בהפרש מזערי (73,000 קולות ב-3 מדינות מפתח) למרות שקיבלה 3 מיליון קולות יותר מטראמפ, ביידן נחשב לאדם עממי שלא למד באוניברסיטאות המובילות, וקרוב יותר למצביע המצוי מאשר טראמפ איש העסקים המיליארדר מניו יורק.

רביעית, טראמפ לא קוהרנטי בנושאים רבים, הוא פועל מהבטן, הוא לא מנסה לשנות את אופיו גם כשזה יכול לסייע לו, הוא מתחזק כל הזמן את תדמית החזק והכוחני למרות שאנשים רבים היו מעדיפים לראות מישור קצת יותר אנושי. בעימות הראשון הוא התנהג כלפי ביידן בצורה ממש מכווערת, זה למשל לא מוסיף לו קולות. רבים מאוד ממצביעים תומכים בו למרות האישיות שלו, ולא בגלל.

2. ביידן נהנה מתקשורת מגויסת בצורה חסרת תקדים. כמעט כל כלי התקשורת הנחשבים בארה"ב תומכים בו בצורה גורפת, מתעלמים כמעט לחלוטין מכל מידע שעלול לפגוע בו, ומבליטים כל מה שפוגע בטראמפ. אמנם כוחם אינו כבעבר בגלל הכוח העולה של הרשתות החברתיות.

3. הרשתות החברתיות, טוויטר ופייסבוק, מצנזרות בשיטתיות ידיעות העשויות לתמוך בטראמפ, כגון ידיעות בדבר המחשב המפליל של בנו של ביידן, או הדיון אם סיפור הקשר בין טראמפ לרוסים הוא קנוניה של אובמה ההולכת ונחשפת כעת. כמו כן, הם חוסמות או מקשות על קישורים להתרמות למפלגה הרפובליקנית. גם בשעה שדברים אלו נכתבים. לרשתות יש אחוז גדול מעלייתו של טראמפ ב-16' ובלעדיהם בוודאי לא היה נבחר אז, כך שיתרון זה מוקחה כעת על ידיהם.

4. נושא שירותי הבריאות לכל אזרח. זהו נושא שיש בו יתרון דמוקרטי מובהק בקרב הציבור. בישראל יש ביטוח בריאות חובה שרובו מסובסד ע"י המדינה, וכל אזרח זכאי לטיפולים בסיסיים רבים בחינם או כמעט חינם. אך בארה"ב זה דומה יותר לביטוח רכב, ורוב האזרחים מבוטחים ע"י המעביד בחברות ביטוח שונות. כל ביקור אצל רופא, צילום רנטגן ובדיקת מעבדה משולמים באופן פרטי לנותן השירות, ומשולמים ההחזרה ללקוח ע"י חברת הביטוח. ישנם עשרות מיליונים מהשכבות החלשות ביותר שלא מבוטחות כלל, וכל ביקור אצל רופא משפחה יכול להגיע לעלות של \$150 ומעלה, שלא לדבר על צילום רנטגן או אולטרא סאונד שיכול להגיע לאלפי דולרים (!). באופן מסורתי, הדמוקרטים תומכים בהעלאת מיסים כדי לסבסד ביטוחי בריאות לאותם מיליונים חסרי כל, וזו בעצם עיקר תכנית 'אובמה קייר'. והרפובליקנים מתנגדים לכל העלאת מיסים לשם סבסוד החלשים ע"י המדינה.

כעת, יש להניח שבעקבות משבר הקורונה, נושא הבריאות תופס את עיקר תשומת הלב של בוחרים רבים שיתנו את קולם לדמוקרטים.

5. כמובן, טיפולו הלקוי של טראמפ בכל נושא הקורונה, הוא נושא מרכזי שעומד בעוכריו.

6. הדמוגרפיה צועדת כל העת לטובת הדמוקרטים. הפוך מישראל, שבה אמרה הבדיחה שכ'ששומעים אמבולנס נוסע, יש בתוכו או מת ממפא"י או תינוק חדש לליכוד', בארה"ב המפלגה הדמוקרטית מכונה 'האוהל הגדול' שבו מאוחדים כל המיעוטים - אפרו-אמריקנים, היספאנים, יהודים, מוסלמים, אסייתים ועוד. ככל שההגירה לארה"ב מתמשכת, והחוקה קובעת שכל מי שנולד בארה"ב הוא אזרח (גם אם הוריו הם מהגרים לא חוקיים), הרי שמיעוטים אלו מתרבים הרבה יותר מאשר האוכלוסייה הלבנה המקורית של ארה"ב שהם בעצם המצביעים הרפובליקניים.

אמנם, גם השחורים וגם ההיספאנים דתיים יותר ואוחזים בעמדות שמרניות בנושאים רבים, וככאלה יכלה המפלגה הרפובליקנית לקרב אותם לשורותיה, תחת שלטון טראמפ זה כמובן לא קרה. ובמקרה קיצון, זה יכול להעביר אפילו את פלורידה, שמהגרים אליה היספאנים רבים, לצד הדמוקרטי.

במקרה של הפסד לביידן, זה ודאי אחד הצעדים המרכזיים שהרפובליקנים יעשו - הרחבת המטריה לכל המיעוטים הדתיים בארה"ב, והקטנת המימד הלבן במפלגה.

היתרונות של טראמפ:

1. מבין הנשיאים המכהנים ב-130 השנים האחרונות (בשביל לפשט, לא הכנסתי לחישוב את סגני הנשיא שהפכו לנשיאים בעקבות מות/התפטרות הנשיא שמעליהם), כולם נבחרו שוב, מלבד שניים - ג'ימי קרטר ב-80' וג'ורג' בוש האב ב-92', ולשניהם היו סיבות משמעותיות להפסד: קרטר היה נשיא כ"כ לא אהוד, בין השאר בעקבות מיתון כבד ומחסור בדלק, והתווספה על זאת ההפיכה באיראן ומשבר בני הערובה האמריקנים בטהרן, שגרמה לתחושה של משבר לאומי. כמו כן קרטר התמודד במפלגה מול מועמד מאוד פופולרי - טד קנדי - וקיבל רק 60% מקולות הציירים בוועידה. מלבד זאת, התמודד בבחירות מועמד עצמאי נוסף - ג'ון אנדרסון - שפגע בעיקר בקרטר, וגרף 6.6%.

בפועל קרטר הובס בבחירות מול רייגן 49:489. בוש האב העלה מסים למרות הבטחתו המפורשת ב-88' "קיראו את שפתיי: לא יהיו מסים חדשים!", הכלכלה הייתה במיתון ועל מצע זה נבחר קלינטון, תחת הסיסמה "זו הכלכלה, טמבל!". כמו כן גם בפריימריז הרפוב' זכה בוש רק ב-73% מהקולות. ובאותם בחירות התמודד מועמד שמרן נוסף - רוס פרו - שגרף 18.9%. קלינטון ניצח באופן מוחץ 168:370. לעומתם, טראמפ זכה בפריימריז כעת בממוצע של למעלה מ-94%, ובוועידה קיבל 1454 צירים (99.9%) לעומת ציר אחד בלבד למתנגדו ביל וולד.

העובדה שנשיאים מכהנים נבחרים שוב, מוכחת סטטיסטית, והסברה נותנת שצריך משבר של ממש כדי שהבוחרים ימאסו בנשיא מכהן.

2. בבחירות '16 סבל טראמפ ממחסר מפלגתי לעומתי ביותר: הנשיאים לבית בוש, וראשי המפלגה הבולטים בהם מיט רומני וג'ון מק'קייין התנגדו לו בגלוי או כמעט בגלוי. כעת למרות חוסר התמיכה מרומני ומאלמנט מק'קייין, עדיין הוא זוכה לתמיכה בלתי מעורערת בקרב חברי המפלגה.

3. ישנה תחושה שטראמפ ניצח כנגד כל הסיכויים. אך יש לזכור שטראמפ ניצח ב-16' במספר אלקטורים גבוה יותר מבוש ב-4-2000: טראמפ זכה ב-304:227, לעומת בוש: 271:266 ו-286:251.

4. ב-16' זכה טראמפ (בשונה מבוש) במדינות 'חגורת החלודה' - שכוננו מאז 92' 'החומה הכחולה' - כיון שיש בהם איגודי עובדים עצומים שתמכו מסורתית במפלגה הדמוקרטית. טראמפ הבטיח להם סיוע בנושאים היקרים לליבם: לתעשיית הרכב במישיגן - שיחזיר אליהם את הייצור שזלג למקסיקו וסין. לתעשיית פצלי השמן בפנסילבניה - שיתמוך בהם נגד הירוקים המתנגדים להפקת דלק בצורה מזהמת זו. ולתעשיית התירס והפחם בוויסקונסין - שיתמוך בהם בהורדת מכסי המגן כנגדם בקנדה ומקסיקו. בזכות הבטחות אלו זכה לתמיכה יוצאת דופן במדינות אלו שנתנו לו את הניצחון, בהפרש מזערי מקלינטון, אמנם. כעת, לאחר שגם קיים את הבטחותיו למדינות אלו - הסכמי סחר חדשים עם קנדה ומקסיקו, המשווים את המכס שם למכס בארה"ב, ומחייבים את יצרניות הרכב להחזיר את רוב הייצור של כל מכונית ממקסיקו וסין לארה"ב; ותמיכתו בתעשיית פצלי השמן, יש מקום להניח שמדינות אלו יתמכו בו שוב, גם אם ביתרון קטן. גם אם הוא ישמור רק על 1 מתוך 3 מדינות אלו, שבהם ניצח בהפרש זעום, הוא עדיין ניצח.

5. הסוקר היחיד (כמעט) שחזה את נצחונו של טראמפ ב-16' בדיוק של מספר האלקטורים, הוא רוברט קאהאלי ומכון טרפלגר. ב-16' הוא טען עוד קודם הבחירות שהסקרים טועים, כיון שיש רפובליקנים רבים המתביישים להודות בנטייתם הפוליטית (Shy Republicans). כדי להתגבר על כשל זה, הוא הוסיף שאלה בסקר "מה לדעתך השכן שלך מצביע?" וכך גילה רבים מאותם 'רפובליקנים ביישנים'.

כעת הוא טוען שהסקרים כיום טועים עוד יותר, כיון שכיום, התווסף גם הפחד שמא מעבר לטלפון לא נמצא סוקר תמים, אלא עמית לעבודה או מנהל ביה"ס של ילדיהם, שיישמע שהם תומכי טראמפ ויפטר אותם מהעבודה וכד'. כיון שהתגובה של דמוקרטים רבים לימי שלטונו של טראמפ, היא שנאה גדולה עוד יותר לכל מה שמזוהה איתו.

ובאותו עניין, ישנו חוקר באוני' בוסטון שפיתח מודל הנסמך על מצב הפריימריז בשתי המפלגות בחודש מרץ שלפני הבחירות, וכמה אחוזי תמיכה יש לכל מועמד, ועל פיו חזה את ניצחון טראמפ פעם שעברה. ע"פ מודל זה, הוא חזה את ניצחונו של טראמפ גם בבחירות אלו. לטענתו, המודל אינו משתנה אף פעם לפי ההתרחשויות שמשתנות בסמוך לבחירות, אלא המודל ננעל על חודש מרץ וזהו, ולא מתייחס לשום ארוע שמגיע לאחר מכן. (לאחר שהמודל הוכיח את עצמו בכמה מערכות בחירות, הוא החיל אותו אחורנית, ואכן המודל התאים לתוצאות כל הבחירות מאז 1892' מלבד פעמיים).

הוא גם מסביר שהפיגור של טראמפ בסקרים בעקבות הקורונה, הוא לא משמעותי מספיק בשביל להתחשב בו ולשנות את המודל, כי גם לפני הקורונה ביידן הוביל עליו. בשונה מתרחיש שבו היה יתרון משמעותי לטראמפ לפני הקורונה והיה מתחיל לפגור אחר ביידן בעקבותיה, שאז היה מקום לחשב אם אי-תגובתו לקורונה פגעה בו.

6. הנושא הראשון במעלה שמעסיק בוחר אמריקאי בבואו להצביע הוא **מצב הכלכלה**. בנושא זה יש לטראמפ יתרון מובהק, שכן עד פרוץ הקורונה האבטלה ירדה לשפל של כל הזמנים, וכל המדדים הכלכליים נסקו למעלה.

למרות משבר הקורונה העצום, שבו עלתה שוב האבטלה לשפל שלא ידעה מאז 29' והכלכלה במשבר שלא ידעה מאז מלחה"ע השניה, רוב האמריקאים אומרים בסקרי דעת קהל שמצבם הכלכלי כיום טוב יותר מאשר לפני 4 שנים.

ויש להוסיף לזה את מענקי הקורונה שקיבלו כל מובטלי ארה"ב מידי חודש בחודשו, בצ'קים שחתום עליהם 'טראמפ'.

7. טראמפ הוא המועמד הרפובליקני שזוכה לאחוזי תמיכה מקהל האפרו-אמריקנים יותר מכל המועמדים הרפובליקנים מאז רייגן (ב-84'). חלק מהתמיכה היא משום שהם בדרך כלל דתיים יותר מהממוצע, והם רואים בטראמפ מגן כנגד הרוחות הפרוגרסיביות שנושבות מהמפלגה הדמו'. וחלק הוא משום שטראמפ תומך במדיניות שתיתן יותר תקציבים לבתי ספר בעירויות מוחלשות שבהם תקציב החינוך נגזר מתקציב הארנונה, ומטבע הדברים, שם גרים אפרו-

אמריקנים רבים. עובדה זו נותנת לו גם מעט יתרון בקרב רבים מהמצביעים ההיספאניים שגם הם קרובים יותר לדת.

8. בעקבות הקורונה, מדינות רבות נתנו אפשרות להצביע דרך שליחת טפסי הצבעה בדואר. מכיוון שכ-80% מבין המצביעים בדואר הם דמוקרטים, ובוודאי שייתכנו שיבושים ועיכובים רבים, וכל טופס שיגיע לאחר ה-3 בנובמבר לא ייספר (למעט כמה מדינות שהחריגו מקרים מסויימים), וכן ייתכנו זיופים והשמדת קולות שהגיעו בדואר, זהו חיסרון שיכול לעלות לדמוקרטים באובדן של רבבות טפסי הצבעה אם לא יותר.

9. המהומות שארעו ברחבי הערים הגדולות וגם בפרוורים בעקבות הריגתו של ג'ורג' פלויד, בתחילה, שיחקו לטובת הדמוקרטים, כי הם העירו שחורים רבים שחשים נרדפים ע"י הממסד והמשטרה.

אבל לאחר מכן הם גרמו לאפקט הפוך, ועוררו רבים מאוד ממעמד הביניים לחשוב שרק טראמפ החזק וסיסמתו 'חוק וסדר' יוכל להגן עליהם ועל רכושם וחנויותיהם מפני הפורעים של ארגוני 'אנטיפה' ובלאק לייב'ס מאטר (BLM).

המפגינים מצידם תרמו לכך לא מעט, בשריפת דגלי ארה"ב, בהפלת פסלים ואנדרטאות של רבים מגדולי האומה (לאחרונה ממש הופל פסלו של לינקולן משחרר העבדים הגדול ומאחד ארה"ב, בתואנה שגם לו עצמו היו עבדים) ובזיזת חנויות של חסרי ישע ושל שחורים בעצמם.

לסיכום, ישנם משתנים רבים (בוודאי שכחתי חלק ואולי אשלים בהמשך) המשפיעים לכל כיוון, ואין מי שיוכל לאמוד את המשמעות של כל אחד מהם ומידת ההשפעה בפועל בבחירות. השתדלתי להאיר פינות פחות ידועות במערכת הבחירות לנשיאות 2020, ומקווה שטעיתי כמה שפחות ועזרתי ככל הניתן.